

Aabenraa Byhistoriske Forening

Ordinær generalforsamling, torsdag, dl. 10. april 2014

Formandens beretning.

Medlemsudvikling.

Som forening er vi afhængig af medlemmernes opbakning. Vi er glade for der har være en lille nettostigning i foreningens antal af ordinære medlemmer fra 361 ved årets begyndelse til 365 ved årets slutning. Vore medlemmers alderssammensætning gør , at vi naturligt hvert år får nogle udmeldinger.

Til trods for en lille medlemsstigning har vi i indkaldelsen til denne generalforsamling opfordret medlemmerne til at hjælpe os med at skaffe nye medlemmer. Jeg er spændt på hvor mange belønnings sommer øl vi skal uddele. I kan endnu nå at henvise et medlem, idet vi forlænger den lille medlemskampagne indtil d. 15. maj 2014.

Aabenraa har ikke alt, men vi har en spændende historie som levendegøres af de mange dejlige historiske ejendomme og bymiljøer vi har. Dette forhold er noget som er unikt for os, og noget vi kan være stolte af. Vi vil gerne dele byens historie med endnu flere, ligesom vi gerne vil have endnu flere til at arbejde for at vore historiske ejendomme og miljøer vedligeholdes. På bevaringsområdet vil vi - med en større medlemstilslutning - stå stærkere i vores løbende dialog med kommunen.

Som en nyskabelse har vi indført virksomhedsstøttemedlemskab til et årligt kontingent til kr. 500,00. Hele dette kontingent går til bevaringsfondens arbejde, specielt til den nyindførte ordning om op til 4 timers gratis arkitekthjælp. Vi er glade for at 52 virksomheder har taget imod vores opfordring til at blive medlemmer og håber på at der også kommer flere medlemmer der. Medregnes støttemedlemmerne er vi oppe på 417 medlemmer.

Vedr. ophævelser af fredninger for 16 ejendomme i Aabenraa.

Vi har for nylig modtaget kulturministeriets stadfæstelse af ophævelse af fredningen.

Forløbet forud har været at Kulturstyrelsen i løbet af 2012 foretog en gennemgang af samtlige fredede ejendomme i kommunen. Gennemgangen i sig selv stiller vi os positive overfor, og vi erkender at der kan være brug for en ny vurdering af nogle af ejendommene.

I slutningen af 2012 bliver vi opmærksom på at Kulturstyrelsen indstillede at fredningen af 16 ejendomme i Aabenraa skulle ophæves. Der er tale om ca. 20% af byens fredede ejendomme og således et meget indgribende forslag ,som vi mener er alt for vidtgående..

Vi arrangerer derfor sammen med Bygningskultur Danmark et Borgermøde på Folkehjem d. 14. januar 2013 for at sætte focus på konsekvenserne af en så stor affredning. Mødet får stor tilslutning med 118 deltagere og munder ud i en protestskrivelse til Kulturstyrelsen. Denne følger vi op på med en indsigelse den 28. februar. D. 21. juni 2013 sender vi en klage til Kulturministeren og opfordrer hende til at tage et møde med os. Dette ønske kunne ikke opfyldes. I år den 5. marts får vi så stadfæstelsen fra Kulturministeriet.

Vi er dybt skuffede over, at man ikke har taget hensyn til alle de vægtige indsigelser, som vi har indsendt.

Af de berørte ejendomme var de 14 oprindeligt B-fredede. En B-fredning sikrer ejendommens facade. Der er i det væsentlige ikke ændret på ejendommenes ydre siden de blev fredet. Dette er et af vore hovedargumenter hvorfor en fredning skal opretholdes.

Ved ændring i fredningsloven i senest 1997 skulle en fredning omfatte hele ejendommen. De affredede ejendomme har iflg. Kulturstyrelsen specielt savnet indvendige fredningsværdier. Det er denne lovændring sammen med de savnede indvendige fredningsværdier Kulturstyrelsen i det væsentlige bruger som argument for affredningerne.

Afgørelsen kan ikke påklages til en anden myndighed, **så hvad gør vi nu.**

Vi har haft kontakt til kommunen og opfordret til at alle de pågældende ejendomme sikres af bevarende lokalplaner. Dette er et arbejde vi vil følge op på.

Til de pågældende ejendomme og andre bevaringsværdige og fredede ejendomme kan der hos kommunen fortsat søges om tilskud til - korrekt udvendig - istandsættelse.

For alle, som er medlemmer i Aabenraa Byhistoriske Forening, er der til udvendig istandsættelse mulighed for at opnå rentefrie og afdragsfrie lån med en løbetid på 15 år for en del af istandsættelsesudgifterne hertil.

Medlemmer kan i forbindelse med udvendig istandsættelse endvidere få op til 4 timers gratis arkitektbistand. Tilbud om arkitektbistand gælder også selvom man ikke får lån hos os og gælder udover den arkitektbistand, der kan opnås i forbindelse med istandsættelse af fredede ejendomme.

Vi opfordrer derfor alle ejere af fredede og bevaringsværdige ejendomme i Aabenraa – som endnu ikke er medlemmer - til at indmelde sig i Aabenraa Byhistoriske Forening og Bevaringsfond. Udover muligheden for at opnå rentefri lån og gratis arkitektbistand, vil vi som interesseorganisation – i dialogen med kommunen - stå stærkere med flere medlemmer.

Vi vil bl.a. arbejde for større kendskab til og forståelse for vigtigheden i at passe på fredede og bevaringsværdige ejendomme og historiske bymiljøer i Aabenraa og omegn.

Vi skulle gerne undgå fremtidige sager som den i Stubbæk, hvor der - i modstrid med lokalplanerne – sker udskiftning til sorte tegltage. Et større kendskab til hvorfor de pågældende ejendomme var omfattet af bevarende lokalplaner, tror vi, kunne have undgået et så uheldigt forløb.

Bevaringsfonden

Fonden er inde i en omstillings- og fornyelsesfase.

Med støtte fra de over 50 nye virksomhedsstøttemedlemmer, er der blevet muligt at tilbyde vore medlemmer i "gammel Aabenraa kommune", som ejer en bevaringsværdig eller fredet ejendom, en **gratis arkitektbistand** på 4 timer.

Arkitekthjælpen skal sikre, at udvendige istandsættelser af bygninger sker på en arkitektonisk og håndværksmæssig korrekt måde med respekt for bygningens oprindelige stil. Hovedformålet er at sikre byens historiske miljøer af hensyn til byens borgere, vore efterkommere og som en attraktion i turistarbejdet.

Ordningen skal lavpraktisk være med til at det bliver mere overskueligt for en ejer at komme i gang med et renoveringsarbejde.

Arkitekthjælpen omfatter kun rådgivning om udvendig istandsættelse af bygningen.

Op til 4 timer er gratis. Rådgivning udover 4 timer er efter normal regning.

Rådgivningen består af:

- En besigtigelse af bygningen sammen med ejer
- En kort beskrivelse af, hvordan arbejdet skal udføres for at kunne ansøge om støtte i Bevaringsfonden
- Hvilke tilladelser der evt. skal indhentes
- En uforpligtende overslagspris på arbejdets udførelse.

Ejeren vil så have et grundlag for at overskue finansieringsbehov, herunder evt. tage et møde med sit pengeinstitut. Det er ingen betingelse for gratis arkitekthjælp at man optager lån i bevaringsfonden, men omvendt er det et krav fra dem som søger lån, at de skal have arkitekthjælp.

Fonden yder også fortsat rente- og afdragsfrie lån. Lånene skal indfries efter 15 år. Der har ingen låneaktivitet været det seneste år. Dette skyldes bl.a. at kreditforeningslån har været meget billige og vore vilkår for lånene ikke er helt hensigtsmæssige.

Fondens bestyrelse vil henover det kommende år tilpasse vilkårene. Dog vil vore lån fortsat kun være til udvendig istandsættelse af en bygning.

Denne nødvendige tilpasning påregner vi, sammen med den nye arkitekthjælpeordning, vil give en større efterspørgsel efter lån i fonden, alt sammen til gavn for bevaring af byens historiske miljøer.

Bevaringsarbejdet har vi søgt at understøtte gennem et bevaringsmøde vi afholdt d. 5. februar i år på EUC –SYD. I mødet deltog ca. 50 personer. På mødet var der indlæg fra bevaringsarkitekt Jørgen Toft Jessens tegnestue om bygningsrenovering af byhuse. Endvidere kunne man få inspiration fra nogle mobile udstillinger om "gode tage" og "gode vådrum", ligesom der var indlæg fra konsulent fra Byggeskedefonden om korrekte løsninger i forbindelse med renovering. Endvidere orienterede bevaringsarkitekt Anja Hoffmann fra kommunen om nødvendige tilladelser og tilskudsmuligheder. Endelig orienterede arkitekt Erik Dahlgren fra Bevaringsfonden om den nye gratis arkitekthjælpeordning.

Vi ønsker årligt at afholde et bevaringsmøde, og vi har programmet klar til et møde februar 2015.

Aabenraa – fremtidens købstad i 2035

De tre vinderprojekter fra arkitektkonkurrencen er nu forenet i en udviklingsplan som er indstillet til godkendelse på det kommende byrådsmøde.

Vi synes det er positivt med en udviklingsplan, som behandler nogle af de problemstillinger Aabenraa står overfor. Forslagene i udviklingsplanen anviser hvordan løsninger af nogle af Aabenraas problemstillinger kan give Aabenraa nye bymæssige kvaliteter.

Jeg har ikke haft lejlighed til at sætte mig ind i den færdige plan, men tankerne om på tværs af byens 3 vigtige områder at styrke nogle øst-/ vestgående passager, så de bliver attraktive at bevæge sig på for gående og cyklende, er interessante. Med dette vil man lukke endnu mere op til byens historiske miljøer. Vi håber her at belægningerne på passagerne tilpasses bymiljøet.

Vi håber at udviklingsplanen snarest bliver understøttet af en egentlig arkitekturpolitik, som tager hensyn til de nuværende bymiljøer og sikrer en bevarelse af byens identitet. Som eksempel er vi modstandere af projektforslaget til Cimbriagrunden om at bygge op til 7 etagers højde. Vi mener ikke der bør bygges højere end 5 etager og håber på at der kræves facader i tegl og rødt telgtag. Et højere byggeri og en anden klimaskærm vil skabe en total ubalance i området. Argumentet for at bygge højere kan ikke være at Aabenraa mangler plads at bygge på.

Foreningens program og aktiviteter siden sidste generalforsamling i april 2013

Året har været præget af mange aktiviteter.

Den 15. maj havde vi en spændende byvandring med Kim Furdal som en meget vidende guide. Til turen var der tilmeldt 39 personer. Pga. øsende regnvejr mødte kun 23 op. Turen startede fra Slotsvandmøllen og sluttede samme sted med et lækkert kaffebord.

D. 21. juni havde Museum Sønderjylland Aabenraa inviteret foreningens medlemmer til at se udstillingen om de Sønderjyske Havne. Herefter gik vi en tur i resten af museet med Stefanie Robl som en god guide. Der var 20 med til dette arrangement.

d. 25. august havde vi sammen med Museets venner arrangeret en heldagstur til Århus. I Århus kørte vi til havneområdet for at se på dels det store byggeri som er igangsat og dels på Danmarks største erhvervshavn. En dygtig guide tog imod os og gav, med udgangspunkt i en model af hele den planlagte udbygning af Århus havn, en fin orientering om hvad der var bygget og hvad der skulle bygges. Hun tog herefter os med på en spændende bustur rundt i havnen. Det meste af havnen er normalt lukket for besøg for turister pga. terrorlovgivningen. Herefter tog vi til kunstmuseet AROS, hvor vi bl.a. så en flot guldalderudstilling. Derfra gik turen til Den gamle by, hvor vi startede med at nyde den medbragte mad. Der var god tid til på egen hånd at gå rundt i byen. Mange var inde på Cafe Bonnich og få kaffe med gåsebryst. Der var 37 personer med på turen.

D. 28. august havde vi inviteret til byvandring på Høje Kolstrup. Igen var Kim Furdal guide og han startede med en orientering om hele opstarten af bydelen Høje Kolstrup. Herefter var han guide på en spændende tur rundt i området. Ca. 60 personer deltog i arrangementet.

Den 11. oktober havde vi inviteret til smagning og køb af årets Aabenraa Øl på Michelsens gaard. Som sædvanligt havde de frivillige damer tændt op i ildstedet, pyntet op og smurt nogle lækre fedtemader. Vi

havde et par hyggelige timer med et godt salg af øl. En stor tak til Tove Rasmussen og de andre frivillige hjælpere. Der deltog i alt ca. 75 personer.

Den 20. november holdt vi historisk aften på Folkehjem. Aftenen startede med udlevering af Historier fra Bybakken 2013. Arkivar Leif Nielsen holdt, med udgangspunkt i hans netop udgivne bog "Tyske flygtninge i Danmark fra 1945 – 1948", et spændende foredrag. Der var også en interessant beretning fra Museum Sønderjylland Aabenraa ved Stefanie Robl. I mødet deltog 90 personer. Museets venner var inviteret med til mødet.

Bestyrelsen har været i arbejdstøjet og har klargjort program til det kommende år. Vi har udsendt det sammen med indkaldelse til generalforsamling, ligesom I har fået det udleveret i dag. Vi håber på en god tilslutning til de kommende arrangementer. Bestyrelsen er altid glade for forslag til inspirerende foredrag og ture af historisk interesse.

Historier fra Bybakken

Historier fra Bybakken 2013 blev præsenteret på Historisk aften d. 20. nov. 2013. Dem der ikke hentede bogen denne aften skulle inden d. 1. februar hente bogen på Museet. Vi er glade for at Museet vil påtage sig den opgave. Herved sparer foreningen på udgifter til porto og kuverter. I aften er der en sidste mulighed for at få udleveret årbogen. Alle medlemmer bosiddende udenfor Aabenraa Kommune har fået tilsendt bogen.

Der har været afholdt møde i redaktionen for 2014 udgaven, som forventes klar til udlevering på Historisk aften d. 19. november 2014. Som vi har skrevet til alle vore medlemmer, vil redaktionsudvalget gerne have forslag til fremtidige artikler.

Jeg vil gerne takke redaktionsudvalget som består af Kim Furdal, Mikkel Leth Jespersen, Jørgen Witte, Immo Doege, Orla Jensen og Carlo Daus Petersen.

Aabenraa Museum og museets venner

Vi er glade for samarbejdet med Aabenraa Museum som bl.a. medfører at alle medlemmer gratis har adgang til museet. Alle vore medlemmer med mailadresse modtager endvidere museets nyhedsbreve og invitationer til relevante foredrag. Museets årsprogram ligger som et link på vores hjemmeside, og vi har haft en særrundvisning for vore medlemmer. Aftalen om udlevering af årbøger er også en stor hjælp.

Museets venner har vi også et fint samarbejde med. Vi arrangerer sammen en årlig udflugt, ligesom vi inviterer dem med til smagning af Aabenraa øl og til Historisk Aften.

Slotsmøllen

Møllen har som sædvanligt haft cafesøndage fra midt i maj til midt i september og julestue 2 søndage og en lørdag i november. Der har også i 2013 været en del udlejninger. Cafeen er kun mulig at drive med det gode resultat den giver, fordi der er 16 frivillige damer, som på skift passer den og bager til den. Aktiviteterne i møllen indbragte ca. kr. 40.000, et meget vigtigt bidrag til drift og vedligeholdelse. Jeg vil rette en stor tak til denne gruppe med Astrid Meier i spidsen.

For at understøtte slotsmøllens historie, vil vi gerne igen til at male vores eget mel til brug i egen cafe og til bagedage på Michelsens gård.. Omlægningen af Mølleåen har medført at vi har ikke har vand nok til at drive vandmøllen. Vi er i en dialog med kommunen om tiltag som skal sikre at der bliver vand nok til periodevis mølledrift. Vil vi gerne have flere turister er en vandmølle i drift en god ting.

Slotsmøllen, som er byens næstældste bygning, er et besøg værd og en af Aabenraas turistattraktioner. Udover de sædvanlige aktiviteter vil der i år være et særligt arrangement d. 11. maj, et arrangement som arrangeres i samarbejde med Kunst- og Musikforeningen, folkedanserne og Brundlund Slot. Endvidere vil der være særlige aktiviteter i forbindelse med Kgl. Classic d. 30. og 31. august. For ikke at de frivillige damer ikke skal have for mange vagter, søger vi et par frivillige til cafeen, ligesom vi søger frivillige til vedligeholdelse af møllen og området omkring møllen.

Aabenraa Øl 2013

Aabenraa Øl 2013 blev præsenteret i den gamle byrådssal i Aabenraa, med de 2 borgmesterkandidater Poul Kylling og Thomas Andresen som de første smagere. Kort tid efter havde vi på Michelsens Gård salg og smagning. Som sædvanlig var der dækket fint op og smurt nogle lækre fedtemader. Tak til Tove Rasmussen og hendes frivillige hold fra Museet. Distributionen og salget blev meget lettere i 2013, idet Carstensen's tehandel overtog det øl vi ikke solgte på Michelsens Gård. De specialforretninger m.m. som tidligere har forhandlet kunne hos Carstensen's Tehandel købe til samme priser som året i forvejen.

Øllen faldt godt i smag og blev ret hurtigt udsolgt. Overskuddet til bevaringsarbejdet blev ca. kr. 12.000. Regnskabet for 2012 er også gjort op og her blev der et overskud på ca. kr. 8.000.

Udover en vinterøl produceres også i år en sommerøl. Øllen er valgt efter at vores medlemmer og kunderne i Carstensen's tehandel kunne stemme på 3 forskellige øltyper. Afstemningen blev vundet af Gylden Lager som netop er til salg fra i morgen.. I et samarbejde med Eskild Beck har vi fået udfærdiget vores egen flotte øletiket. Navnet bliver Kyckelhaen øl som Aabenraa var kendt for helt tilbage i Middelalderen.

Andre historiske aktiviteter.

Foreningen står som ejere af Auroras kanoner. Gennemførelse af kanonaktiviteter varetages af Auroras kanonlaug. Lauget har ved mange lejligheder været ude at salutere.

Anlæggelse af "Søndre Kanonbatteri" skulle gerne blive til noget i år. Kommunen har sagt ja til at anlægge batterianlægget i forbindelse med projektet Strandpromenaden. Der mangler en tilladelse før projektet kan videreføres. Det er tanken, at der skal placeres 4 store 18 pounds kanoner i anlægget. Tegningerne af det oprindelige batteri er fundet, og vi håber der kan gives tilladelse til at disse følges ved anlæggelsen. Den første af kanonerne står ved museet. Vi har lovet at stå som ejere af disse 4 kanoner, ligesom vi vil være behjælpelige med at søge om midler til køb af de manglende 3 kanoner. Vi har tilsagt til en del af finansieringen, men kommer til at skulle finde ca. kr. 300.000. Vi modtager gerne ideer til fonde og virksomheder, vi kan kontakte om støtte. Der forventes etableret et frivilligt korps til at stå for saluttering fra kanonerne.

Hjemmesiden m.m.

Der er til stadighed udviklet på foreningens hjemmeside. Udover at man kan se årets program herpå og anvende den til tilmelding til vore arrangementer, er der mange andre oplysninger om vores forenings virke.

Alt om vilkår for lån i og gratis arkitekthjælp fra Bevaringsfonden er også beskrevet, ligesom foreningens mange støttemedlemmer kan ses. Ligesom disse medlemmer støtter bevaringsarbejdet skal vi også opfordre vores medlemmer til at støtte disse virksomheder.

Vi har stadig ca. 60 medlemmer som vi ikke har mailadresser fra. I takt med at flere får egen mailadresse, beder vi om denne indsendes til vores sekretær Orla Jensen. Herved vil foreningens udgifter til porto blive yderligere reduceret. Til Jer som fortsat skal have materiale med brev, har vi ændret til at I 2 gange årligt får tilsendt, nemlig til generalforsamlingen, hvor I også får tilsendt programmet for hele året, og til historisk aften i efteråret, hvor der også sker udlevering af Historier fra Galgebakken. I bedes gemme programmet. Ønsker I at deltage i vores arrangementer, bedes I senest en uge før kontakte vores sekretær pr. telefon.

Jeg vil slutte min beretning med at takke alle vores samarbejdspartnere for et godt samarbejde. Også en stor tak til vores tidligere formand Carlo Daus både for hjælp med praktiske forhold ved formandsskifte og fordi du vil fortsætte i øludvalg, redaktionsudvalg og udvalg med kanonbatteri. Endelig en stor tak til bestyrelsen for en god indsats og et godt samarbejde.